

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Zakoni in akti

Besedilo

PREDSEDNIK DRŽAVNEGA ZBORA

L J U B L J A N A

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
<http://www.vlada.si/>

EVA: 2010-2111-0030
Številka: 00713-5/2011/7
Datum: 24. 2. 2011

Vlada Republike Slovenije je na 122. redni seji dne 24. 2. 2011 določila besedilo:

- PREDLOGA ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O GOSPODARSKIH DRUŽBAH,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 142. člena poslovnika Državnega zbora po skrajšanem postopku.

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava po skrajšanem postopku, ker gre za manj zahtevne dopolnitve zakona.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 45. člena poslovnika Vlade Republike Slovenije in na podlagi 235. člena poslovnika Državnega zbora določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu Državnega zbora in njegovih delovnih teles sodelovali:

- mag. Darja Radič, ministrica za gospodarstvo,
- dr. Viljem Pšeničny, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarstvo,
- Drago Napotnik, v. d. generalnega direktorja Direktorata za notranji trg, Ministrstvo za gospodarstvo,
- Helena Rus, podsekretarka, Ministrstvo za gospodarstvo.

Mag. Helena KAMNAR

GENERALNA SEKRETARKA

PRILOGA: 1

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
<http://www.vlada.si/>

SKRAJŠANI POSTOPEK

EVA 2010-2111-0030

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O GOSPODARSKIH DRUŽBAH

I UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, 65/09 - UPB3, v nadaljevanju ZGD-1) določa temeljna statusna korporacijska pravila ustanovitve in poslovanja gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov posameznikov, povezanih oseb, gospodarskih interesnih združenj, podružnic tujih podjetij in njihovega statusnega preoblikovanja. Za poslovodstvo se štejejo organi ali osebe, ki so po ZGD-1 ali po aktih družbe pooblašteni, da vodijo njene posle. Za poslovodstvo se pri družbi z neomejeno odgovornostjo štejejo družbeniki, če družbeniki prenesejo upravičenje za vodenje poslov na tretje osebe, pa tudi te tretje osebe. Enako se ob prenosu na tretje osebe tudi v komanditni družbi poleg komplementarja ti štejejo za poslovodstvo. Pri delniški družbi se za poslovodstvo šteje uprava ali upravni odbor, pri družbi z omejeno odgovornostjo pa en ali več poslovodij. Člani poslovodstva so dolžni pri opravljanju svojih nalog ravnati v dobro družbe s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika.

ZGD-1 vsebuje tudi določbe, ki urejajo prepoved konkurence za družbenike družbe z neomejeno odgovornostjo, komplementarje komanditne družbe, družbenike in poslovodje družbe z omejeno odgovornostjo, člane uprave, upravni odbor in nadzorni svet delniške

družbe ter prokuriste. Ti ne smejo sodelovati pri nobeni od teh vlog, pa tudi ne kot zaposleni v katerikoli drugi družbi ali kot samostojni podjetniki posamezniki, ki opravljajo dejavnost, ki je ali bi lahko bila v konkurenčnem razmerju z dejavnostjo prve družbe.

ZGD-1 pa ne vsebuje drugih določb, ki urejajo vprašanje nasprotja interesov. To je v našem pravnem sistemu urejeno le v Kodeksu upravljanja javnih delniških družb, ki velja samo za javne družbe, torej družbe, katerih delnice kotirajo na trgu vrednostnih papirjev, in sicer v poglavju o neodvisnosti in lojalnosti.

V praksi lahko prihaja, do nasprotja interesov, in sicer kadar je nepristransko in objektivno izvajanje nalog oziroma odločanje članov posloводства ogroženo zaradi vključevanja njihovega osebnega ekonomskega interesa ali kakršnih koli drugih povezanih interesov z drugo fizično ali pravno osebo, je to treba ustrezno zakonsko normirati.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Cilj predloga zakona je ustrezna ureditev primerov, ko lahko pride pri poslovodji do nasprotja interesov. Zaradi tega se predlaga ureditev, ki določa, da lahko poslovodja ene družbe sklepa posel z drugo družbo, v kateri ima sam ali njegov ožji družinski član ali vsi skupaj delež, ki dosega desetino osnovnega kapitala, ali je sam ali njegov ožji družinski član tihi družbenik ali je na kakšni drugi pravni podlagi udeležen na dobičku družbe, le, če s takšnim poslom soglašata nadzorni svet družbe. Če pa je ta delež manjši od desetine osnovnega kapitala, mora poslovodja o sklenitvi posla v treh delovnih dneh obvestiti nadzorni svet ali upravni odbor.

2.2. Načela

Predlog zakona sledi načelu transparentnosti oz. preglednosti poslovanja družb in sklepanja poslov z drugimi družbami, kadar bi lahko prišlo do nasprotja interesov. Prav tako morajo člani posloводства pri sklepanju pogodb ravnati v skladu z načelom vestnosti in poštenja. V okvir tega načela sodi tudi obveznost pojasnjevanja in seznanjanja organov nadzora o sklepanju poslov, ki bi lahko bili v nasprotju interesov. Prav tako je treba poudariti, da morajo vsi člani organov vodenja in nadzora pri opravljanju svojih nalog delovati kot dobri gospodarji.

2.3. Poglavitne rešitve

Predlog zakona na novo določa, da mora poslovodja, izvršni direktor ali prokurist družbe, v kolikor pride do nasprotja interesov pri sklepanju pravnega posla z neko drugo družbo, katere družbenik je sam ali njegov ožji družinski član ali če je udeležen na dobičku te druge družbe na katerikoli drugi pravni podlagi (npr. tihi družbenik), za sklenitev takšnega pravnega posla pridobiti soglasje nadzornega sveta družbe.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah nima finančnih posledic niti za državni proračun niti za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v sprejetem državnem proračunu. **5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EU 5.1. Prilagojenost predlagane ureditve pravu EU** Predlog zakona o dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU. Pri spremembi zakona ne gre za prenos evropskih direktiv. **5.2 Drugi pravni sistemi**

5.2.1 Velika Britanija

Britanski zakon, ki ureja gospodarske družbe iz leta 2006 (Companies Act), vsebuje določbe, ki urejajo vprašanje nasprotja interesov in jih v splošnem lahko razdelimo na tiste, ki nalagajo poslovodnemu organu, da razkrije interese in tiste, ki nalagajo poslovodnemu organu, da za sklenitev posameznega posla pridobi soglasje.

Poslovodna oseba, ki je neposredno ali posredno udeležena pri posameznem poslu, se mora izreči glede narave svojih interesov. Izjava mora podati še preden družba sklene pogodbo oziroma dogovor, da pa jo lahko na različne načine.

5.2.2. Francija

Tudi francosko pravo družb pozna določbe, ki urejajo nasprotje interesov. V skladu s francoskim zakonom, ki ureja gospodarske družbe (Law on commercial companies), je potrebno soglasje pridobiti, če gre za sklenitve pogodb neposredno ali posredno med družbo in (1) njenim generalnim direktorjem ali enim od pomočnikov generalnega direktorja, (2) enim od direktorjev, (3) enim od delničarjev, ki ima več kot 10 odstotkov glasovalnih pravic, ali družbo, ki jo nadzira. Te določbe pa se nanašajo tudi na pogodbe, v katerih imajo te osebe posredni interes.

Tudi za pogodbe, sklenjene med družbo in drugo družbo, je potrebno predhodno soglasje, če je generalni direktor družbe ali eden od direktorjev, lastnik, odgovorna oseba, predsednik ali član nadzornega organa oziroma je kakor koli drugače povezan z upravljanem druge družbe.

Zelo podobne določbe preprečevanja nasprotja interesov veljajo tudi v dvotirnem sistemu, in sicer mora biti za vsako pogodbo predhodno pridobljeno soglasje nadzornega organa, če gre za sporazum med družbo in (1) članom izvršilnega odbora ali nadzornega organa in (2) enim od delničarjev, ki ima več kot 10 odstotkov glasovalnih pravic ali družbo, ki jo nadzira.

Enako velja tudi za sporazume v katerih ima oseba posredni interes. Tudi za sporazume sklenjene med družbo in drugo družbo, je prav tako potrebno predhodno pridobiti soglasje, če je član izvršilnega odbora družbe ali njenega nadzornega organa, lastnik, odgovorna oseba, direktor ali član nadzornega organa druge družbe oziroma je v kakor koli vključen v njegovo upravljanje.

5.2.3. Češka

V nekaterih državah, med njimi tudi na Češkem, je vprašanje nasprotja interesov urejeno v Kodeksu upravljanja družb, ki temelji na načelih OECD. V Kodeksu je med drugim zapisano, da morajo poslovodne osebe pri vsaki pogodbi ali predlogu pogodbe, ki jo sklepa družba, razkriti svoje interese upravi. Neupoštevanje tega določila pomeni i prekršek. Poslovodna oseba mora razkriti interese na prvi seji uprave, na kateri se razpravlja o pogodbi oz. na prvi seji uprave po tem, ko je poslovodna oseba postala udeležena v pogodbi. Na splošno to vključuje vsak posel oz. dogovor, vključno s posojilom, jamstvi, ne glede na obstoj formalne pogodbe.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA 6.1. Administrativne in druge posledice a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov: Predlog zakona ne bo imel posledic za poslovanje javne uprave ali pravosodnih organov. b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov: Predlog zakona ne bo imel posledic za stranke. **6.2. Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike: ni posledic** Predlog zakona ne bo imel posledic na okolje. **6.3. Presoja posledic na gospodarstvo** Predlog zakona sledi načelu transparentnosti oz. preglednosti poslovanja družb in sklepanja poslov z drugimi družbami, kadar bi lahko prišlo do nasprotja interesov. Predlog zakona tako določa, da mora poslovodja v teh primerih pridobiti za sklenitev takšnega posla soglasje nadzornega sveta oziroma da mora o takšnem poslu obvestiti nadzorni svet. **6.4. Presoja posledic na socialnem področju:** Predlog zakona ne bo imel posledic na socialnem področju. **6.5. Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja:** Predlog zakona ne bo imel posledic na dokumente razvojnega načrtovanja. **6.6. Izvajanje sprejetega predpisa:** Sprejet zakon bo objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarstvo **6.7. Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:** Ni drugih pomembnih okoliščin v zvezi s vprašanji, ki jih ureja predlog zakona.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo) se za 32. členom doda nov 32a. člen, ki se glasi:

»32a. člen
(odprava nasprotja interesov)

(1) Poslovodja, prokurist in izvršni direktor delniške družbe ali družbe z omejeno odgovornostjo lahko sklene pravni posel z drugo družbo, v kateri ima sam ali njegov ožji družinski član ali vsi skupaj delež, ki dosega desetino osnovnega kapitala, ali je sam ali njegov ožji družinski član tihi družbenik druge družbe, ali je udeležen na njenem dobičku na katerikoli drugi pravni podlagi, le s soglasjem nadzornega sveta ali upravnega odbora družbe. Če družba nima nadzornega sveta ali upravnega odbora, mora soglasje dati skupščina.

(2) Poslovodja, prokurist in izvršni direktor delniške družbe ali družbe z omejeno odgovornostjo mora o sklenitvi pravnega posla z drugo družbo, v kateri ima sam ali njegov ožji družinski član ali vsi skupaj delež, ki je manjši od deleža iz prejšnjega odstavka, v roku treh delovnih dni po njegovi sklenitvi obvestiti nadzorni svet ali upravni odbor. Če družba nima nadzornega sveta ali upravnega odbora, mora o sklenitvi posla obvestiti družbenike na prvi naslednji skupščini.

(3) Član organa, ki odloča o soglasju iz prvega odstavka tega člena, ne sme sodelovati pri odločanju, če je tudi sam ali njegov ožji družinski član družbenik ali tihi družbenik družbe, s katero se sklepa posel ali je udeležen na dobičku te družbe na katerikoli drugi pravni podlagi.

(4) Za ožjega družinskega člana iz prejšnjih odstavkov se štejejo osebe, ki so opredeljene v tretjem odstavku 308a. člena tega zakona.

(5) Ne glede na 263. člen tega zakona odškodninska odgovornost poslovodje ni izključena čeprav je za sklenitev posla dala soglasje skupščina.

(6) V kolikor soglasje iz prvega odstavka tega člena ni bilo dano, se šteje, da je pravni posel ničen.

(7) Akt o ustanovitvi lahko za sklenitev pravnega posla iz prvega odstavka tega člena določi strožje omejitve.«

2. člen

Za 689. členom se doda nov 689a. člen, ki se glasi:

»689a. člen
(prekršek posloводства)

Z globo od 4.000 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek poslovodja, prokurist ali izvršni direktor delniške družbe ali družbe z omejeno odgovornostjo, ki sklene pravni posel iz prvega odstavka 32a. člena tega zakona brez soglasja nadzornega sveta, upravnega odbora ali skupščine, ali teh organov ne obvesti o sklenitvi pravnega posla v skladu z drugim odstavkom 32a. členom tega zakona.«

KONČNA DOLOČBA

3. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Osebe, ki so v skladu z zakonom ali aktom o ustanovitvi pristojne voditi posle družbe, morajo pri opravljanju svojih nalog ravnati v dobro družbe s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika. Vendar pa se v praksi kljub navedenemu pojavljajo posamezni primeri, ko prihaja, do nasprotja interesov (pristranskosti pri odločanju zaradi osebnega ekonomskega interesa ali kakršnih koli drugih povezanih interesov z drugo fizično ali pravno osebo) članov organa vodenja ali nadzora. Zaradi navedenega se s predlaganim novim 32a. členom določa, da lahko poslovodja, izvršni direktor ali prokurist ene družbe sklepa posel z drugo družbo v kateri ima sam ali njegov ožji družinski član ali vsi skupaj delež, ki dosega desetino osnovnega kapitala, ali je sam ali njegov ožji družinski član tihi družbenik ali je na kakšni drugi pravni podlagi udeležen na dobičku družbe le, če s takšnim poslom soglašata nadzorni svet družbe. Če pa je ta delež manjši od desetine osnovnega kapitala, mora poslovodja, prokurist ali izvršni direktor o sklenitvi posla v treh delovnih dneh obvestiti nadzorni svet ali upravni odbor. Če družba nima nadzornega sveta ali upravnega odbora, mora o sklenitvi posla obvestiti družbenike na prvi naslednji skupščini.

Če je član nadzornega sveta hkrati tudi sam ali njegov ožji družinski član družbenik te druge družbe ali če je udeležen na dobičku te družbe na kateri koli pravni podlagi ne sme sodelovati pri odločanju, o podelitvi soglasja za sklenitev pravnega posla.

S tem se zagotavlja večja transparentnost in od nadzornega sveta zahteva, da presodi v vsakem konkretnem primeru ali morda pravni posel ne bi bil sklenjen v škodo družbe. Če poslovodja, izvršni direktor ali prokurist sklene posel brez soglasja je takšen posel ničen. Družbe lahko z aktom o ustanovitvi določijo še druge posle oz. strožje pogoje za pridobitev soglasja.

Pod pojmom poslovodja so zajet osebe kot ji opredeljuje 10. člen ZGD-1. 10. člen tako določa, da se za poslovodstvo štejejo organi ali osebe, ki so po ZGD-1 ali po aktih družbe pooblaščen, da vodijo posle. Za poslovodstvo se pri delniški družbi štejejo uprava ali upravni odbor, pri družbi z omejeno odgovornostjo pa en ali več poslovodij. Ker izvršni direktorji, ki niso člani upravnega odbora niso izrecno navedeni v 10. členu ZGD-1, jih v tem členu izrecno navajamo.

K 2. členu

S predlaganim členom se določa nov prekršek za poslovodjo, izvršnega direktorja ali prokurista, če sklene pogodbo brez soglasja nadzornega sveta ali upravnega odbora oziroma skupščine.

K 3. členu

Končna določba ureja vacatio legis.